

The book cover features a dark purple background with a black silhouette of a bare tree on the left. In the center, a white silhouette of a woman sits on a blue bench, facing a small white dog. The title is written in white and blue text. The word 'mladá' is in a blue cursive font, while 'KEĎ', 'DUŠA', and 'PLAČE' are in a white, bold, sans-serif font.

KEĎ
mladá
DUŠA
PLAČE

DENISA HERICOVÁ

Keď mladá duša plače

Denisa Herichová

© Denisa Herichová, 2024

v spolupráci s Publico.sk

Prvé vydanie

Redakcia a jazyková korektúra: Andrea Juhosová

Obálka a grafická úprava: Miroslav Bellay

ISBN 970-80-570-6032-1

KEĎ
mladá
DUŠA
PLAČE

DENISA HERICOVÁ

Stratená na mori

*Osamelá loďka pláva
pokojne, tíško na mori,
vetru zľahka odoláva,
vlastnú cestu si v ňom tvorí.*

*Zrazu sa nebo roztvorí,
blesky osvietia hladinu,
obzor svoj obraz znetvorí,
nikde nevidieť pevninu.*

*Prišla búrka, hromy, blesky,
vietor fúka tak zmätene,
telo zmení sa jej v triesky,
veslo naorské dno klesne!*

*Voda srdce jej bičuje
ukrutným nárazom vlny,
pomaly ju tým zraňuje,
slanou vodou rýchlo plní.*

*Keby mala oči, plače,
keby mala ústa, kričí!
Však statočne v mori skáče,
i keď ju vo vnútri ničí!*

*Nakoniec vietor sám ustal,
letmo pozrela za seba,
veľa si z nej živel už vzal,
no vzdať sa nikdy netreba!*

Chladný večer vo mne vyvoláva nostalgiu. V izbe rozvoniava škoricová sviečka a pripomína mi blížiace sa vianočné obdobie. Jej plameň vytvára tieň predmetov na stenách, ktoré tancujú v šere izby.

Sadnem si za písací stôl, kde na mňa čaká už pripravený laptop. Prstami krútim kolieskom na myške a čakám na vhodné slová, ktorými by som začala. Tie krátke skúsenosti s písaním básničiek pre deti mi dodávajú odvahu, ale pri rozprávaní o vlastnom detstve a mladosti sa mi stráca. S hlbokým nádychom začnem ťukať do klávesov a nechávam svojim myšlienkam priestor samovoľne plynúť.

Ahojte, volám sa Natália a rada by som vám predstavila svoj príbeh...

Och, hrozné... To znie tak hlúpo a nudne!

Zdvihnem zrak od displeja a zadívam sa von na upršanú oblohu. Kvapky dažďa pomaly stekajú po mokrom okne. Odráža sa v nich svetlo z lampy, ktorá osvetľuje večernú ulicu. Snažím sa zaspomínať v mysli na dni zo svojho detstva,

na ktoré by väčšina ľudí na mojom mieste radšej zabudla. Teraz, v mladšej dospelosti, ich s odstupom času vnímam inak, i keď zážitky ostali vryté hlboko v pamäti. Pri niektorých mi ešte vždy vybehnú slzy na okraj oka a srdiečko podskočí. Stiahnem si tmavé dlhé vlasy pevnejšie do gumičky. Z vedľajšej izby počuť zvuk televízora a mužský hlas. Opäť sa pozriem von oknom a myšlienkami sa pokúšam vrátiť čas.

Ako len začať?

Je to zložité, ale keď som sa rozhodla zvečniť svoj príbeh dospievania vo forme knihy, musím sa prinútiť a nestratiť odhodlanie.

Budem sa to snažiť napísať tak, ako si to pamätám. V reči dospelého, pretože jazyk tínedžerov sa mi už vytráca. V krátkych spomienkach, bez zbytočných slov. Proste začnem od začiatku, tam, kde sa mi život zmenil najväčšmi...

Prvá časť

Letný vánok hreje
ako milovaná Laura

Môj príbeh sa začína v období, keď každé dievča túži po láske a šťastnom domove. Často som si predstavovala, že žijem na zámku a v nádhernej dlhej róbe, zdobenej diamantovou čipkou, schádzam po malebných viktoriánskych schodoch. Ako na mňa všetci uprene hľadia a v kútiku duše túžia byť na mojom mieste. Ako na konci schodišťa netrpezlivo čaká pekný princ, jemným dotykom pier pobožká moju ruku a pretancujeme spolu celý večer. A potom ďalší a ďalší, až kým nás smrť nerozdelí.

To som ešte netušila, že život mi pripraví mnoho sklamaní a na ceste za svojim vysneným princom budem musieť prejsť dlhým záhonom ruží s ostrými trnmi. Že nie každý sen sa splní a rozprávka sa občas mení na nočnú moru.

Bolo ráno ako každé iné, ale v mojej hlave sa premývali myšlienky, ktoré by nemali trápiť trinásťročné dievčatá. Väčšina sa zobúdzajú s pocitom šťastia a spokojnosti a s vidinou nového dňa medzi priateľmi. Ale moje rána boli sivé, s príchutou strachu otvoriť dvere detskej izby. To, čo sa za nimi skrývalo, nebolo šťastie ani pokoj. Len ďalší deň boja o prežitie.

Boli sme dve sestry a dalo by sa povedať, že prvé roky nášho detstva boli vskutku šťastné. Dve rozdielne bytosti, jedna krehká, s veľkými modrými očami, ktorej nikto nedokázal odoprieť, po čom jej srdiečko túžilo. A potom som tu bola ja, neposedné zelenooké dievča, ktoré stále niekam zabrdalo, nespokojné a zvedavé. I keď sme boli také rozdielne, mám pocit, že vnútorne sme boli späté, čo sa ešte väčšmi prehĺbilo, keď sa nám život neskutočne zmenil.

Kúsky z nášho šťastia sa pomaly začali rozlamovať, keď sa nám rodičia rozviedli a do domu vstúpil nový otčim. Príbudla nám ďalšia sestrička a život na chvíľu plynul pokojne, len s občasnými búrkami. V byte hluk, štekot psa a v televízii detské rozprávky. Bežné dni obyčajnej rodiny. A takto to bolo aj v ten osudný deň.

„Vstávať, dievčatá!“ vbehla mama do izby, aby sme vyliezli z postelí a nachystali sa na veľký deň. Dnes totiž oslavovala naša malá sestrička svoje druhé narodeniny. Od rána pobehovala od mojej postele k Hankinej, tej trčala len bosá noha spod periny. Drobnými prštekmi mi pichala do ucha a škerila sa pritom ako malé prasiatko, keď rypáčikom prehrabuje hlinu. V jej hnedých očkách sa odrážalo šibalstvo a tak trochu slzičky ako odraz mesiaca na hladine studničky.

„Laura, stačí!“ odháňala som ju preč a prikryla som sa perinou až po uši.

Hanka vyliezla z postele a vzala malé stvorenie za ruku.

„Vstávaj, Natália, obchody už čakajú,“ zahlásila smerom ku mne.

Laura medzitým začala vyťahovať svoje drobné šatôčky zo skrine a nemotorne si ich naťahovala. Hlavičku strčila do rukáva, kde sa zasekla. Hanka jej pomohla vyslobodiť sa, pritom ju poštekľila a na oplátku ju Laura pobožkala na líčko.

„Ja nejdem, nechce sa mi, choďte len vy dve s mamou. Pôjdem s Cilkou na prechádzku, zaskočím za kamoškou a vrátim sa ešte pred vami,“ presvedčivo som pozrela na sestru. Tá sa len zaškerila, zagúľala očami a pokračovala v obliekaní rozšantenej Laury.

Ako som tak pozerala na svoje mladšie sestry, tvár mi rozjasnil úsmev. I keď ma veľakrát hnevali, mala som ich rada. Dvojročná Laura bola tiché dieťa. Väčšinou si niekde zaliezla a dokázala sa tam hrať aj dlhé hodiny. Nikdy sa veľmi dlho neusmievala, len zamyslene sledovala okolie. Krátke, páperovo jemné svetlohnedé vlásky jej odstávali na hlavičke. Zakaždým, keď sa na mňa pozrela svojimi na prvý pohľad smutnými očkami, som mala pocit, že je myšlienkami ďaleko. Niekedy sa mi zdalo, že sa nachádza v neviditeľnej bubline. Naopak, hneď ako sme vyšli na ulicu, ustavične

niekam utekala. Počas prechádzky sa v nej často prebrala akási zvláštna túžba a hnala jej detské telíčko na kraj chodníka. Malou rúčkou ukazovala na cestu a kývala len tak do neznáma. Občas sa zľahka usmiala, vykročila z obrubníka a človek ju v poslednej chvíli zastavil. Bez toho, aby odvrátila zrak od cesty, sme ju za ruku odtiahli do bezpečia. Akoby ju tam vždy niečo zvláštne priťahovalo. Na každej fotografii, ktorú sme mali doma, sa tvárila vážne a zamračene. Dokonca aj na fotkách, kde bola iba malé bábätko, buď plakala, alebo hľadela do prázdna. A to sme sa pritom spolu často nasmiali aj našantili. Ale pred objektívom fotoaparátu sa jej úsmev vždy akosi niekam vytratil a tvár zahalil mrak snenia.

Naopak, Hanka, len rok a pol mladšia odo mňa, bola šidlo. Vždy mi niečo vyviedla a potom sa potajomky posmievala. Rada ma podpichovala a ja som ju potom rozzúrená naháňala po byte. Keď som ju chytila, tĺkli sme sa hlava-nehlava. Občas sa nám podarilo rozbiť sklo na balkónových dverách. Až vtedy sme prestali s bitkou a zaliezli do detskej izby. Vedeli sme, že bude zle, a spoločne sme čakali na trest. Laura nás väčšinou len sledovala, hoci niekedy si aj ona s nami pobehala po byte. Na to, že bola taká malinká, pôsobila rozumne. Zakaždým s nami, učupená na posteli v detskej izbičke, znášala následný krik. Nakoniec sme si všetky tri sadli na zem a potichučky niečo kreslili.

Sledovala som ich obidve, ako sa nadšene pripravovali na nákupy. Keď odišli, vybehla som im ešte zakývať na balkón. Malá sestrička letmo dvihla rúčku do vzduchu na pozdrav. Ani neviem prečo, ale ešte raz som sa vrátila a sledovala ich, až pokiaľ nezašli za roh ulice. Laurin smiech mi ešte dlho ostal znieť v ušiach ako ozvena niečoho vzácneho.

Dnešný deň pôsobil zvláštne. Dusný vzduch stúpал zo zeme už od skorého rána a rozpaľoval pokožku. Deti, ktoré obľubovali vstávať zavčasu, už vyzerali po kamarátoch. Dievčatá skákali gumu pod bránami a chlapci si ich doberali. Nachystaní s vrecúškami céčok v ruke si čistili chodník v okolí jamky vydlabanej v asfalte. Odhadovali vzdialenosť, väčšinou aj silu vetra, ale dnes nebolo cítiť ani len jemný vánok. Vtáci v okolí sa snažili zobákom povytáľhovať hmyz, kým suchá zemina ešte viac stvrdne a znemožní im nasýtiť sa. Starší ľudia s taškami s nákupom kráčali domov, aby sa vyhli najväčšej dennej horúčave.

Kvapky potu mi stekali spod dlhých tmavých vlasov po chrbte až dole ku krátkym šortkám. Bola som rada, že nemusím nakupovať spolu so svojimi sestrami. Preplnený autobus, dusnota a smrad ľudských telesných výparov patrili k jednej z najhorších vecí leta. Skôr sa mi žiadalo zhodiť šaty

pri jazere a skočiť do chladnej vody. Odopla som z vôdzky udychčaného psa, ktorý po ničom inom netúžil.

Cilka, moja drobná orieškovhnedá sučka, pobehovala po tráve, oňuchávala označované miesta, pričom ma nikdy nezabudla očkom sledovať, či som stále nablízku. Psom som zo zvierat mala najradšej. Cítiť z nich, ako sa dožadujú tepla ľudského pohladenia. V ich pohľade sa dajú rozoznať oddanosť, láska a hlavne ochota urobiť čokoľvek pre svoje miesto v malom príbytku zvanom domov. Napokon, človek sa od nich natoľko nelíši, sám túži žiť vo svete spokojnosti. Ale život nie je krásny sen. Nie je písaný čier-no-bielo. Odráža sa v ňom pestrofarebná paleta popísaná životnými zvratmi, ktoré nás občas menia na zúrivého psa, odhodlaného prehrýzť sa plotom bezpečia.

Po krátkej prechádzke som s Cilkou zamierila k lavičke pred blokom a prisadla si k priateľom. Plánovali, že sa večer stretnú a strávajú noc v lese, budú si opekať špekáčky so slaninkou na ohni, niekto určite prinesie gitaru a možno si uvaria aj guláš. Dohadovali sa, kto čím prispeje, a mne myslou prebehli strašidelné príbehy, ktorými sa budú určite strašiť, aby si tak krátili nočné chvíle. Dievčatá sa potom budú túliť v náručíach odvážnych mládencov. Vždy perfektný dôvod na zblížovanie. Pre mňa platila večierka do deviatej a nevedela som sa dočkať, kedy budem staršia, aby som sa k nim mohla pridať.

Sedeli sme na lavičke pod balkónmi celé hodiny a vôbec som si neuvedomila, že mama so sestrami sa už dávno mali vrátiť z nákupov. Začala som byť trochu nervózna.

Odrazu som zbadala na chodníku prichádzať mamu. Bezducho kráčala, nevnímala okolie. Prebehol mi mráz po chrbte. Prečo je sama? A kde bola tie dlhé hodiny? Ako sa blížila k bráne bytovky, všimla som si, že niečo drží v ruke.

„Mami!“ priskočila som k nej, ona však nereagovala. Dotkla som sa jej a chcela ju zastaviť. Dvihla oči ku mne a to, čo som v nich zazrela, bolo zúfalstvo. Nevieam, či ma vôbec spoznala, pretože bola ako v tranze. Nevydala ani slovo, len pomalým krokom pokračovala domov. Vtedy som si všimla, že v ruke drží ružové šatôčky, ktoré mala Laura naposledy na sebe. Ako tak kráčala, mihali sa v nich akési červené šmuhy. Boli to škvrny od krvi. Vedela som, že je zle.

Stála som tam večnosť.

Zdalo sa mi, že vzduch ešte väčšmi znehybnel a s ním sa zastavil aj čas. Keď som sa konečne spamätala, s hlavou plnou otázok som nasledovala mamu do bytu. Cesta výťahom na šieste poschodie ubiehala nekonečne dlho. Ruka sa mi triasla, keď som vsúvala kľúč do zámky na dverách. Vstúpila som dnu, v tichosti sa presúvala z izby do izby a hľadala mamu. Všade ticho, len zo spálne bolo zrazu počuť plač.

Strach, to bolo to, čo mi v tej chvíli bránilo rozmýšľať. Pomaly som siahla na kľučku od dverí do spálne, ale bolo zamknuté. Áno, strach mi bránil zaklopať, keď sa spoza dverí hlučne ozýval prenikavý plač. Sadla som si na zem a hľadela pritom do prázdna. Sedela som, v ušiach mi hučalo. Šum, ktorý vyžaroval odniekadiaľ z hĺbky mysle. Akási obrana proti zvukom vychádzajúcim zo spálne. Pred očami sa mi mihotal film, ktorý nedával zmysel. Pohyby bez tvarov a farieb okrem červenej. Červené šmuhy v šialenom kolotoči a vôňu čerstvej krvi mi prerážala tupá bolesť hlavy.

Neviem, ako dlho som takto sedela. Zima mi pomaly prechádzala od nôh celým telom, až kým sa neotvorili vchodové dvere. Vstúpil otčím, v rukách niesol tortu, celý veselý z pripravovanej oslavy. Rukou si zahrabol do strapatých vlasov a snažil sa prekryť začínajúcu plešinu. Vyzul si topánky a s dobrou náladou, i keď s ironickým podtónom, na mňa zavolať.

„Čo tam tak sedíš? Zober tú tortu, keď už len povonku stále beháš!“

Keď som nereagovala, zrejme si pomyslel, že opäť trujem alebo ho ignorujem. Stávalo sa to dosť často, keďže sme si k sebe nikdy nenašli cestu.

Niežeby sa mi nechcelo odpovedať, len som ho vnímala ako v nejakej hmle. Ako osobu, ktorá pohybovala ústami,

ale slová sa vlievali do lievika a tvorili ozvenu spomalených viet. Ako keď sa zasekne gramofónová platňa a trhá vám to uši.

Pristúpil ku mne, štuchol do mňa a jediné, čo som rozumela, bolo: „Kde máš mamu?“

Automatickým pohybom ruky som ukázala na dvere, ďalej sediac na zemi. Myslím, že vtedy mu to práve došlo. Bez rozmýšľania som sa presunula po štyroch do rohu chodby, akoby telo hnal základný inštinkt. Ono je to veľmi zvláštne, ako funguje mozog v stresových situáciách. Chce ochrániť telo pred šokom a zapne obranný mechanizmus. Zvuky sa zmenia, telo prestane vnímať bolesť a zablokuje myseľ, aby sa človek nezbláznil. Biele skrine, obtiahnuté červenou koženkou, majestátne stojace oproti sebe pri stenách, sa mi pred očami nafukovali do ešte väčších rozmerov. Hľadeli z výšky na moje učupené telo a v tej chvíli som bola taká malinká. Drobná osoba v kúte izby, ktorá prežívala šok. Oči mi kmitali zo strany na stranu pre tlaky v hlave, ktoré vytvárali halucinácie. Prsty na nohách sa stiahli v bolestivom krči od napätia a vrývali sa do svetlohnedého koberca.

Z tmavého kúta izby som sledovala, ako otčim búcha na dvere a prosí mamu, aby otvorila. Nevedel, či sa má báť alebo hnevať, nevedel nič, tak ako ani ja. Ale predtucha, že keď sa tam dostane, už nič nebude ako predtým,

ma nahlodávala a snažila sa prebrať moje trasúce sa telo z tranzu.

Prsty v krčoch povolili a prešli do celých nôh, akoby nachystaných na útek z reality. Zvuky dopadajúce na sklo sa striedali s kopancami do dverí, až nakoniec poľavili. Na minútu zavládlo ticho. Žiaľ, bola to tá najdlhšia a zároveň posledná minúta ticha pred tornádom. Vystriedal ju krik, tentoraz so zúfalým plačom dvoch ubolených ľudských bytostí.

Medzitým prišla domov Hanka. Bledá, celá sa triasla, bezvládne sa pohybovala pomalými krokmi do detskej izby. Suseda, ktorá ju priviedla domov, bola v šoku. Snažila sa niečo vysloviť, uhýbala pritom môjmu pohľadu, no ja som len pozdravila a zabuchla vchodové dvere. Zaujímalo ma iba to, kde nechali našu najmenšiu. Dvere detskej izby ostali pootvorené. Vošla som dnu, nohy sa mi triasli, nechceli poslúchať a len silou vôle ma doniesli až k posteli mojej sestry. Hanka ležala na boku, zahľadená do zeme.

Bez toho, aby som sa musela niečo opýtať, tíško zašep-tala: „Je mŕtva!“

„Čo?“ To bolo prvé, čo zo mňa vyletelo.

Hanka tentoraz odlepila zrak od zeme, pozrela sa na mňa a zopakovala: „Laura je mŕtva, zrazilo ju auto!“

Hneď nato sa rozplakala.

-

Šok! Musel to byť šok, krv sa mi zliala z hlavy niekde až do palcov na nohách. Pred očami sa mi zahmlilo a prišlo mi zle od žalúdka. Sadla som si na svoju posteľ, no vôbec som nechápala, čo sa to deje. Prostredie sa sfarbilo do neurčitej farby.

Hanka vzlykala, vnímala som iba jej pohybujúce sa jemné kučery, ktoré jej zakrývali bledú tvár a trasúce sa plecia. Keď som sa jej opýtala, prečo neprišla domov spolu s mamou, neodpovedala. Ležala celá zamotaná v perinách a nedokázala od nich odtrhnúť tvár. Až po dlhej dobe, bez toho, aby sa odvrátila od slzami premočeného vankúša, bola schopná odpovedať.

Vravela, že Laura v jednom okamihu vybehla na cestu, kde ju v plnej rýchlosti nabralo auto. Jedna jediná sekunda nepozornosti a jej malé teličko letelo cez kapotu auta. Šofér, ktorý Lauru zrazil, dokonca ani nezastavil a z miesta činu ušiel. Ostali po ňom iba metrové pásy po šmyku od kolies. Mama sa za ňou rozbehla na cestu, ale už bolo neskoro. V tejto jedinej sekunde sa jej zrútil celý svet. Vzala do náručia skoro bezvládne telo, v šoku si ho privinula a snažila sa o zázrak. Laurine ruky voľne viseli a menili svoju farbu načerveno. Mama na ňu volala, plakala a kričala zároveň, avšak jej vedomie už bolo ďaleko. Nakoniec zastalo okolo idúce auto, ktoré ich odviezlo do nemocnice, keďže telefónna búdka bola rozbitá a nemohli sa rýchlo dovolať pomoci.